

Protocol Grensoverschrijdend gedrag

Inleiding

De Paradijsvogel wil zorgdragen voor een veilige leeromgeving voor alle kinderen. Wij zullen er als schoolteam alles aan doen om van de school in het algemeen en van de groep in het bijzonder een veilige ontmoetingsplaats te maken: ieder kind heeft recht op een veilige plaats waar het kan rekenen op vertrouwen, uitdaging en ondersteuning.

Met dit document willen we een bijdrage leveren om, als deze veiligheid in het gedrang komt, duidelijk te maken wat de te nemen stappen zijn bij gedrag dat de veiligheid van kinderen, ouders en leerkrachten in gevaar brengt.

Allereerst willen we als basisschool uitgaan van een positief leerklimaat. Kinderen, ouders en leerkrachten respecteren elkaar en proberen door middel van heldere communicatie inzicht te geven in elkaars denken en handelen. We hopen dan ook dat dit document bijdraagt tot helderheid, maar dat het in de praktijk niet vaak gebruikt hoeft te worden.

Dit document is ontstaan naar aanleiding van gesprekken binnen het team, gesprekken met ouders en op grond van verschillende gebeurtenissen op school.

Grensoverschrijdend gedrag

Gedrag dat de veiligheid van anderen in gevaar brengt, past niet op onze school. Om deze reden is bij ons het uitgangspunt dat we consequent omgaan met leerlingen die dergelijk gedrag laten zien. Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang. Binnen de school willen we de veiligheid van iedereen waarborgen en aan iedereen een veilige schoolomgeving bieden.

Wat is grensoverschrijdend gedrag

Wij verstaan onder grensoverschrijdend gedrag het gedrag waarbij iemand terugkerend psychisch en/of fysiek een ander lastigvalt, bedreigt of aanvalt, waarbij regels structureel overschreden worden of materialen worden vernield en/of beschadigd. Hierdoor vormt de leerling een bedreiging voor de waarborging van de veiligheid van de leerling zelf en anderen in zijn omgeving.

Grensoverschrijdend gedrag kan zich op verschillende manieren manifesteren:

- Psychisch: pesten, lastigvallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen, buitensluiten, negeren
- Verbaal: schelden, beledigen, respectloos antwoorden (grote mond), straattaal hanteren
- Digitaal: pestgedrag via internet/sociale media
- Fysiek: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen, bijten
- Herhaaldelijk niet houden aan klassen- en/of schoolregels
- Discriminatie in woord of gedrag
- Vernielingen van school en/of andermans spullen
- Seksueel: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten
- Weglopen van school
- (Nep)wapens: op onze school zijn gevaarlijke voorwerpen zoals (nep)wapens verboden

Overige gedragsregels/- afspraken

- Seksuele intimidatie
- Persoonlijke contacten
- Vandalisme en diefstal
- Agressie en geweld
- Discriminatie en racisme
- Kleedgedrag
- Gsm- en internetgebruik

Seksuele intimidatie

- Seksueel getinte opmerkingen en grof taalgebruik worden niet getolereerd en zoveel mogelijk gecorrigeerd.
- Handtastelijkheden worden niet getolereerd.
- Binnen de school worden geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen e.d. gebruikt, met uitzondering van les gerelateerde materialen.

Persoonlijke contacten

- Indien leerlingen nablijven, waardoor één-op-één contact ontstaat, blijft zowel het teamlid als de leerling 'in het zicht' van anderen die in de school aanwezig zijn.
- Bij alle lichamelijke hulp houdt de leerkracht rekening met zich ontwikkelend schaamtegevoel en verschillen in gevoelens bij leerlingen uit andere culturen.

Vandalisme en diefstal

- Er is respect voor de persoonlijke eigendommen van jezelf en de ander.
- Er wordt zorgvuldig en netjes omgegaan met materialen van de school.
- Er wordt veilig gebruik gemaakt van het gebouw, de voorzieningen, het meubilair en gereedschappen ter voorkoming van beschadiging en/of onzorgvuldig gebruik.

Agressie en geweld

- Iedere vorm van fysiek of psychisch geweld of het aanzetten ertoe wordt zoveel mogelijk voorkomen en niet getolereerd.

Discriminatie en racisme

- De school accepteert geen discriminatie. Dit betekent dat er geen enkel onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur wordt toegepast, waardoor de gelijkheid van rechten en/of fundamentele vrijheden van anderen worden aangetast.
- Teamleden, ouders en leerlingen geven zelf op school geen uiting aan racistische en discriminerende opvattingen.

Kleedgedrag

Op grond van de Algemene Wet Gelijke Behandeling mogen kledingvoorschriften niet discriminerend zijn t.a.v. godsdienst of levensovertuiging, politieke overtuiging, ras, geslacht, nationaliteit of seksuele geaardheid.

- Er wordt kleding gedragen die het lichaam voldoende bedekt en passend is voor een schooldag.
- Kleding waarbij het gezicht geheel of gedeeltelijk bedekt is, is in onze school niet toegestaan.
- Er worden geen petjes, mutsen en capuchons in de klas gedragen.

Mobiele telefoon- en internetgebruik

Afspraken voor leerlingen

- Er worden alleen sites bezocht die door de leerkracht zijn toegestaan.
- De leerling vertelt aan de leerkracht direct als hij/zij informatie tegenkomt waarbij hij/zij zich niet prettig voelt, of waarvan hij/zij weet dat dat niet hoort.
- Bij binnenkomst in de klas worden de mobiele telefoons bij de leerkracht ingeleverd ter bewaring of in de tas bewaard. School kan niet aansprakelijk worden gehouden voor enige schade of verlies.

Afspraken social media

- Ouders geven jaarlijks aan of zij toestemming geven voor het plaatsen van foto's van hun kind op de website, in de schoolapp of social media kanalen.
- Wanneer ouders beeldmateriaal naar familieleden, vrienden en kennissen doorsturen, kan school hiervoor niet verantwoordelijk worden gehouden.

Procedures bij grensoverschrijdend gedrag

Opvoedkundige maatregelen

Ondanks alle positieve en preventieve maatregelen die een school neemt, kan het nodig zijn om leerlingen te corrigeren. Wanneer een leerling de gedragsregels overtreedt die binnen de school gelden, dan kan hierop worden gereageerd met een opvoedkundige maatregel.

Opvoedkundige maatregelen zijn pedagogische handelingen die beogen sociaal gewenst gedrag te bevorderen en leerlingen proberen te vormen. Voorbeelden van opvoedkundige maatregelen zijn het geven van bijvoorbeeld een time-in, een time-out, een leerling na laten blijven of een leerling strafwerk geven.

We gaan ervan uit dat de schoolaanpak zoals omschreven in het protocol 'sociale veiligheid' in verreweg de meeste gevallen voldoende is voor de leerling. Indien een speciale aanpak op school is vereist voor een leerling, dan gaat de school met ouders hierover in gesprek.

NB. Ouders wordt om advies gevraagd over de aanpak, hun mening wordt zeer serieus genomen, maar beslissing over de aanpak ligt bij de school.

Straf- en ordemaatregelen

Er zijn straf- en ordemaatregelen in het primair onderwijs waarvan je als directeur of bestuur hoopt dat het niet nodig zal zijn. Maar als het toch noodzakelijk is, is het van belang dat de verantwoordelijkheden, verplichtingen en mogelijkheden van ouders, school en bestuur duidelijk zijn.

Strafmaatregelen

Deze maatregelen worden op basis van het (grensoverschrijdend) gedrag voor de leerling opgelegd en valt onder te verdelen in 5 fasen:

- **Fase 0:** De leerling gedraagt zich naar leerlingen, leerkrachten en andere mensen in de school aardig en beleefd. De leerling werkt goed samen en kan een ruzie goed oplossen en plagen wordt geen pesten. De leerling houdt zich aan de klassenregels/ schoolregels;
- **Fase 1:** De leerling laat grensoverschrijdend gedrag zien naar andere leerlingen en/of de leerkracht;
- **Fase 2:** De leerling laat (met regelmaat) grensoverschrijdend gedrag naar andere leerlingen en/of de leerkracht zien;
- **Fase 3:** Grensoverschrijdend gedrag uit fase 2 blijft zich herhalen. Er is sprake van een patroon.
- **Fase 4:** Grensoverschrijdend gedrag uit fase 3 blijft zich herhalen. De leerling krijgt een 'gele kaart'.
- **Fase 5:** Grensoverschrijdend gedrag uit fase 4 blijft zich herhalen. De 'gele kaart' laat geen verbetering zien. De leerling krijgt een 2de 'gele kaart' = een 'rode kaart'.

Procedure bij fase 1: Grensoverschrijdend gedrag (incidenteel)

- De leerkracht bespreekt (na schooltijd) het gedrag met de leerling en eventuele andere betrokken leerlingen om uit te zoeken wat er aan de hand is.
- De leerkracht bepaalt of er een straf nodig is en zo ja, welke. De leerling biedt excuus aan.
- De leerkracht maakt ter afronding een afspraak met de leerling over hoe hij/zij zich moet gedragen en bepaalt of deze afspraak ook (telefonisch) moet worden besproken met de ouders.

Procedure bij fase 2: Met regelmaat grensoverschrijdend gedrag

- De leerkracht bespreekt (na schooltijd) het gedrag met de leerling en eventuele andere betrokken leerlingen om uit te zoeken wat er aan de hand is.
- De leerkracht bepaalt of er een straf nodig is en zo ja, welke. De straf die gegeven wordt, noemen we een **time-in** (leerling zit aan een aparte tafel in de klas). De leerling biedt excuus aan.
- De leerkracht maakt ter afronding een afspraak met de leerling over hoe hij/zij zich moet gedragen.
- De leerkracht noteert dit in het administratiesysteem (ESIS).
- De leerling krijgt de kans het zelf aan de ouders te vertellen. De leerkracht neemt dezelfde dag contact op met de ouders.

Procedure bij Fase 3: Grensoverschrijdend gedrag, waarbij sprake is van een patroon

- De leerkracht informeert en overlegt met IB over Plan van Aanpak (PvA) de strafmaatregel.
- De leerkracht en IB bepalen welke straf er nodig is. De straf die gegeven wordt, noemen we een **time-out** zijn. De leerling is niet welkom in zijn/haar eigen groep en moet in een andere groep het werk maken. De periode van time-out kan verschillend zijn en wordt duidelijk door de leerkracht/ IB aangegeven.
- Leerkracht nodigt leerling en de ouders uit voor een gesprek. Samen worden er afspraken gemaakt welk gedrag de leerling moet laten zien en hoe hij/ zij dat kan doen en wie hem/ haar hierbij kan helpen.
- In deze fase benoemt de leerkracht de fase 4 en de procedure van de 'gele kaart'; bij ongewijzigd gedrag zal de leerling een gele kaart krijgen van de leerkracht/ IB.
- De leerkracht noteert de afspraken in het administratiesysteem (ESIS)

Procedure bij fase 4: Grensoverschrijdend gedrag blijft zich herhalen

- Leerkracht nodigt de leerling, zijn/haar ouders de IB-er of directeur uit voor een gesprek.
NB: Het kan zijn dat een gedragspecialist aansluit om mee te denken.
- In het gesprek geeft de leerkracht of IB aan dat de leerling een '**gele kaart**' krijgt.
- Nieuwe ronde, nieuwe kansen: impact 'gele kaart' moet goed gedrag stimuleren.
- Opnieuw doorlopen fase 0, 1, 2, 3 en 4.
- Als het gedrag niet verbetert wordt nu in fase 4 wederom een 'gele kaart' aan de leerling gegeven.
- Vervolgstappen van fase 5 worden benoemd in dit gesprek.
- De leerkracht noteert de afspraken in het administratiesysteem (ESIS).

Procedure bij fase 5: Grensoverschrijdend gedrag blijft zich herhalen na 'gele kaart'

- Er is een gesprek met de leerling, zijn/haar ouders, de IB-er of directeur en leerkracht.
NB: Het kan zijn dat een gedragspecialist aansluit om mee te denken.
- Er wordt een tweede 'gele kaart' gegeven. Twee 'gele kaarten' is een '**rode kaart**'. De directie geeft de 'rode kaart' en neemt contact op met ouders.
- De sanctie behorende bij de eerste 'rode kaart': De leerling werkt één hele schooldag buiten de eigen groep elders in de school.
- De leerkracht noteert de afspraken in het administratiesysteem.

Procedure na fase 5: Grensoverschrijdend gedrag blijft zich herhalen na 'rode kaart'

Opnieuw doorlopen van fase 0, 1, 2, 3, 4 en 5

- Bij herhaling van fase 5 belt de directie de ouders met de mededeling dat de leerling een 'rode kaart' krijgt.
- De sanctie behorende bij de tweede 'rode kaart': De leerling wordt voor 1 dag geschorst van school en mag niet naar school komen. De leerling krijgt schoolwerk mee.
- De leerkracht noteert de afspraken in het administratiesysteem.
- De directie heeft contact met het bestuur en de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling woonachtig is.
- De ouders, de leerkracht, de directie en de leerling bespreken wat de reden van de schorsing is. De leerling krijgt schoolwerk mee.

3de keer doorlopen van fase 0, 1, 2, 3, 4 en 5

- Bij voortzetting van het grensoverschrijdend gedrag belt de directie de ouders met de mededeling dat de leerling een tweede 'rode kaart' krijgt.
- De sanctie behorende bij de derde 'rode kaart': De leerling wordt voor 3 dagen geschorst van school en mag 3 dagen niet naar school komen. De leerling krijgt schoolwerk mee.
- De directie heeft contact met het bestuur, de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling woonachtig is en de inspectie van het onderwijs.

Als het gedrag nog niet verbetert:

Als het gedrag niet verbetert, wordt de leerling van school verwijderd. Het protocol schorsen en verwijderen wordt ingezet.

Ordemaatregelen

Naast bovenstaande strafmaatregelen, kan een school bij haar bestuur een verzoek in dienen om over te gaan tot een ordemaatregel.

Schorsing: School wil overgaan tot schorsen van de leerling en neemt hiervoor contact op met het bestuur.

De leerplichtambtenaar wordt hierbij betrokken en bij langer dan 1 dag schorsen wordt de onderwijsinspectie ingelicht; schorsing kan tot hoogstens één week.

Verwijdering: School wil overgaan tot verwijderen van de leerling en neemt hiervoor contact op met het bestuur.

Bij verwijdering zoekt de school een andere school voor de leerling.

Directe schorsing

In het geval van ernstige gedragsincidenten van een leerling of één van de ouders/ verzorgers, kan de directie direct tot een 'rode kaart' en daarmee een schorsing

overgaan. Onder ernstige gedragsincidenten verstaan wij onder andere bedreigingen (in woord of schrift) en fysiek geweld. De directie bepaalt waar de grens getrokken wordt.

Grensoverschrijdend gedrag tijdens de overblijf

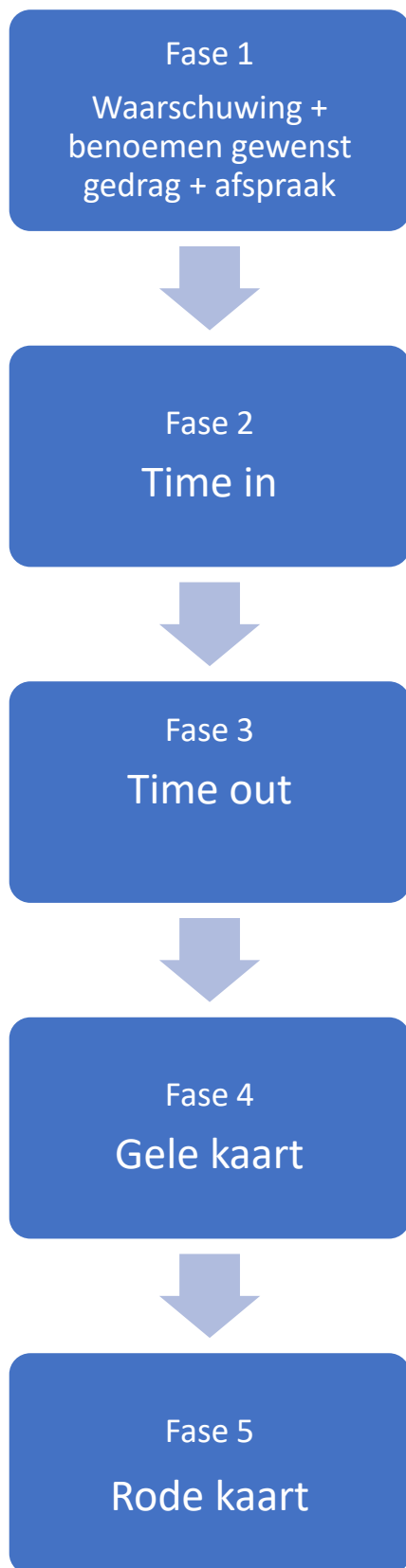
Aan overblijfkraften is gevraagd grensoverschrijdend gedrag en incidenten altijd over te dragen aan de leerkracht.

De leerkracht beoordeelt de situatie. De leerkracht kan advies vragen aan de IB en/ of directie hoe te handelen. Afhankelijk van de frequentie kan besloten worden om tot een straf- of ordemaatregelmaatregel over te gaan.

Duur van een 'gele of rode kaart'

Alle maatregelen zijn erop gericht goed gedrag te bevorderen. Voor het tijdsaspect van een maatregel zal in elk individueel geval worden gekeken naar de frequentie en de zwaarte van het grensoverschrijdende gedrag. De leerkracht is leidend in het vaststellen wanneer een volgende grens is bereikt en zal hierop in contact treden met IB en directie.

Bijlage 1: Infographic groep 3 t/m 8

Fase 1:

- Bij grensoverschrijdend gedrag waarschuwt de leerkracht in neutrale en positieve taal en benoemt het gedrag dat hij/zij wil zien
- Afspraak maken over vervolg.

Fase 2:

- Terugkomen op afspraak fase 1.
- Plek aanwijzen in de groep, tijd benoemen (bijv. 15 min), wat doen (werkje, afkoelen)
- Nabespreken met kind, vooruitkijken, gemaakte afspraak eventueel fine-tunen.
- Ouders mailen over situatie en voortgang.

Fase 3:

- Terugkomen op afspraak fase 2.
- Time out buiten groep, tijd benoemen (max. 60 min), wat te doen (werk meegeven)
- Altijd bij collega/toezicht
- Nabespreken met kind.
- Notitie in Esis.
- Ouders bellen over situatie en voortgang.

Fase 4:

Fase 1, 2 en 3 doorlopen, ouders uitnodigen, met IB of directie, altijd overleggen met IB/directie

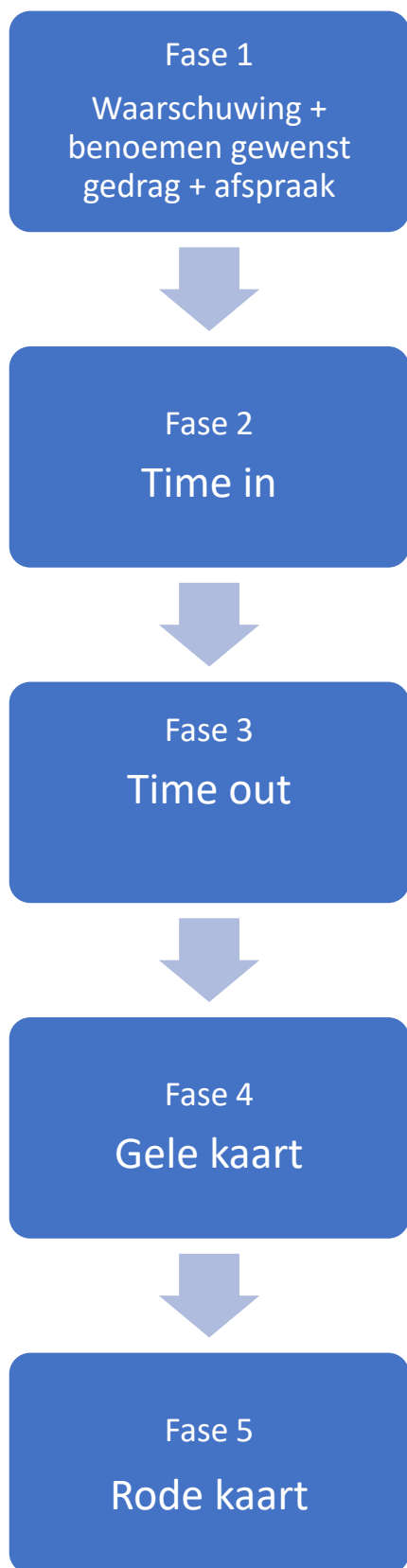
- Leerkracht geeft leerling een 'gele kaart'
- Notitie Esis
- Wanneer de veiligheid van de groep/leerkracht in het geding is kind laten ophalen door ouders
- Gesprek met ouders en kind

Fase 5 :

Bij onvoldoende effect fase 1 t/m 4 over naar fase 5. Zie plan bij fase 5.

- Leerkracht geeft leerling een tweede 'gele kaart'
- Directie geeft leerling een 'rode kaart'
- Notitie Esis
- Gesprek met ouders en kind

Bijlage 1: Infographic groep 1/ 2

Fase 1:

- Bij grensoverschrijdend gedrag waarschuwt de leerkracht in neutrale en positieve taal en benoemt het gedrag dat hij/zij wil zien
- Afspraak maken over vervolg

Fase 2:

- Terugkomen op afspraak fase 1
- Kind neemt plaats op de daarvoor aangemerkte stoel in de groep, tijd benoemen (bijv. 5 min), wat doen (werkje, afkoelen)
- Nabespreken met kind, vooruitkijken, gemaakte afspraak eventueel fine-tunen.
- Ouders via standaard mail informeren over situatie en voortgang (wel of geen actie vanuit ouders richting kind)

Fase 3:

- Terugkomen op afspraak fase 2
- Time out in parallelgroep, tijd benoemen (max. 60 min), wat te doen (werk geven)
- Altijd bij collega/toezicht
- Nabespreken met kind
- Notitie in Esis
- Ouders bellen of mailen over situatie en voortgang (wel of geen actie van ouders richting kind)

Fase 4:

Fase 1, 2 en 3 doorlopen, ouders uitnodigen, eventueel met IB of directie, wel altijd overleggen met IB/directie.

- Als aanpak onvoldoende effect heeft blijft het kind bij een ambulante leerkracht
- Notitie Esis
- Wanneer de veiligheid van de groep/leerkracht in het geding is, kind laten ophalen door ouders
- Gesprek met ouders

Fase 5 :

Evaluatie met ouders en indien nodig daarna in intern overleg of in een MDO vervolgaanpak bespreken.